

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

**«ЕКОНОМІКА І КУЛЬТУРА УКРАЇНИ
В СВІТОВИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ:
ПОЗИЦІОНУВАННЯ І РЕАЛІЇ»**

**ІІІ МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

21-22 березня 2018 року

Тези доповідей

Частина 5

КИЇВ 2018

УДК 33+316.7](477)
Е 457

*Друкується за рішенням Вченої ради Київського університету культури
(протокол № 7 від 7 березня 2018 р.)*

Економіка і культура України в світових глобалізаційних процесах: позиціонування і реалії: тези доповідей III Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 21–22 берез., 2018 р. / М-во освіти і науки України; М-во культури України;

Київ. ун-т культури; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2018. – 278 с.

Збірник містить наукові тези III Міжнародної науково–практичної конференції «Економіка і культура України в світових глобалізаційних процесах: позиціонування і реалії», яка відбулася 21–22 березня 2018 р. Спів організатори: Інститут модернізації змісту освіти, Академічне співтовариство Михайла Балудянського Кошице (Словаччина), Європейський інститут післядипломної освіти (Словаччина), Східноєвропейське агентство розвитку Подгайська (Словаччина), Університет Аристотеля Салоники (Греція), Батумський державний університет імені Шота Руставелі (Грузія), Institute for Management Information Systems (Литва), Фінансово-консультаційна компанія Master Plan Retirement Consultants (США), Juvenile Diabetes Research Foundation (США), Наукове видання «Інтелект XXI», Всеукраїнська спілка вчених-економістів (ВСВЕ), Донецький державний університет управління (м. Маріуполь), ГО «Інститут проблем конкуренції». Матеріали містять певні підсумки наукових досліджень провідних учених України та країн-учасниць конференції, а також доробки докторантів, аспірантів, магістрантів та будуть цікавими й корисними для широкої наукової громадськості, фахівців економічної та соціокультурної сфери, викладачів, аспірантів, студентів.

Матеріали подано в авторській редакції

© Київський університет культури, 2018

© Автори тез, 2018

ЗМІСТ

Секція 3. ІНДУСТРІЯ ГОСТИННОСТІ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

<i>Алексєєва Т.А., Шабельник Н.М.</i>	Вдосконалення інноваційних напрямків розвитку на підприємствах готельно-ресторанного бізнесу	10
<i>Ахмад Л. Д., Антоненко А. В.</i>	«Молекулярна кухня» – зв’язок науки та кулінарії	13
<i>Бобоустоєва К. Р., Манов М. А.</i>	Особливості створення аквателю та його відмінності від інших готелів «морського блоку»	16
<i>Богданова Я. І., Пересічна С. М.</i>	Особливості розвитку готельного бізнесу в курортному селищі Кирилівка	19
<i>Бровенко Т. В., Приходько К. О.</i>	Аналіз послуг кулінарних арт-студій Києва	22
<i>Васьківська А. О., Пересічний М. І.</i>	Інноваційні технології хлібобулочних виробів	25
<i>Войтович Л. П., Сефіханова К. А.</i>	Конкурентоспроможність готельного бізнесу в Дніпрі	28
<i>Гаврилова О. В., Обозна А. О.</i>	Інноваційність як фактор розвитку туристичної галузі	30
<i>Гайова О. І., Сефіханова К. А.</i>	Проблеми використання сучасних інформаційних технологій бронювання в туристичній галузі України	33
<i>Деяк Е. І., Земліна Ю. В.</i>	Аналіз стану готельно-ресторанного бізнесу солом’янського району м. Києва	36
<i>Єсебуа К. А., Пересічна С. М.</i>	Гастрономічні тренди 2018 року	39
<i>Золіна А.О., Антоненко В.С.</i>	Проблеми управління ризиками подорожуючих: стихійні, природні та екологічні ризики	43

<i>Русавська В. А., Русавський А. О.</i>	Сервісна діяльність держави в контексті модернізації публічного управління	240
<i>Савин Р. Ф., Биркович Т. І.</i>	Міжрегіональне співробітництво в умовах євроінтеграційних процесів	243
<i>Сільвеструк О. І., Биркович Т. І.</i>	Сервісна діяльність органів влади як основа реалізації реінжинірингу управлінських процесів	245
<i>Суслович С. В., Ткач Л. М.</i>	Внесок українських науковців у сучасне документознавство	248
<i>Твердохлібова О. Р., Тимциук В. І.</i>	Особливості публічного управління та адміністрування: інновації та перспективи розвитку	251
<i>Ус Я. О., Сотник І. М.</i>	Бюджет участі: зарубіжний і вітчизняний досвід впровадження	255
<i>Феднов П. Ю., Пилипів В. І.</i>	Поняття національної безпеки України	258
<i>Хівренко А. В., Стадник К. О.</i>	Служба безпеки України як орган ліцензування	260
<i>Хоменко Ю. О., Тимциук В. І.</i>	Електронна демократія як сучасна форма політичної організації суспільства: теоретико-методологічний аналіз	262
<i>Чайковська Н. П.</i>	Деякі питання застосування заходів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки	266
<i>Черниш К. С., Стадник К. О.</i>	Шляхи формування професійного етикету держаних службовців	270
<i>Шведун О. В., Оборська С. В.</i>	Актуалізація проблем нормативного регулювання діловодства на сучасному етапі	273
<i>Яценко М. М., Борисенко С. А.</i>	Напрямки удосконалення здійснення експертизи документів в Україні	276

*Ус Я. О.,
магістрант,
Сумський державний університет
Сотник І. М.,
д.е.н., професор,
професор кафедри економіки, підприємництва
та бізнес-адміністрування,
Сумський державний університет*

БЮДЖЕТ УЧАСТІ: ЗАРУБІЖНИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ

Загострення проблем соціального розшарування, громадянської байдужості та падіння рівня довіри населення до органів державної та місцевої влади обумовлює зростаючу актуальність ефективного управління сучасними муніципалітетами у країнах, що відрізняються між собою політичним устроєм та структурою доходів. Як відповідь на ці сучасні виклики у багатьох державах світу отримав поширення новий соціальний та політичний рух ХХІ століття – бюджет участі (БУ).

Згідно [3] БУ – це демократичний процес, який передбачає надання громадянам (зокрема й тим, які формально не мають громадянства) права розподілу частини коштів з місцевого бюджету. При цьому БУ може бути реалізований на різних адміністративних рівнях: регіону, муніципалітету, міста, району, мікрорайону, організації, школи тощо.

У світовій практиці БУ вперше з'явився як засіб боротьби із соціальною нерівністю у місті Порту-Алегрі в Бразилії у 1989 р. [5]. До його впровадження, у 80-х роках ХХ століття, у Порту-Алегрі процвітали корупція і безробіття, була відсутня належна комунальна інфраструктура, податкові надходження до міського бюджету були мізерними. За роки існування БУ місто значно покращило свої соціально-економічні показники: смертність серед немовлят була знижена майже на 33%; середня тривалість життя перевищила загальнонаціональний рівень на 240%; зросла кількість учнів початкової та середньої шкіл; більшість жителів міста отримали доступ до води та електрики; станом на 2001 рік доступ до міської каналізації отримали 98% містян, тоді як у 1989 році нею користувалися лише 48% жителів; загальна кількість міських громадських організацій збільшилась на 19% [4]. Завдяки своїй високій соціальній ефективності механізм БУ набув значного поширення і сьогодні його застосовують у більш ніж 40 країнах світу, серед яких Східна та Західна Європа, США, Латинська Америка, країни Азії та Африки [7].

Сучасною особливістю БУ є те, що він використовується як у великих містах з населенням більше 700 тис. жителів, так і у маленьких містечках із чисельністю до 30 тис. осіб [1]. Механізм БУ передбачає безпосереднє залучення місцевих мешканців до процесу прийняття рішень щодо способу та напрямів витрачання коштів локальних бюджетів. Водночас, портфель проектів у його складі є результатом спільних дискусій містян про пріоритети громади, а також залежить від місцевих умов та можливостей.

Певна країна (місто), як правило, використовує запозичену у Порту-Алегрі, проте модифіковану власну модель БУ. Наприклад, у США механізм БУ представлений щорічним циклом зустрічей та голосуванням, інтегрованим у широкий процес прийняття бюджетних рішень, який складається з п'яти основних етапів: розробки процесу; подачі ідей; створення пропозицій; демократичного голосування; фінансування проектів-переможців. Модель БУ в США передбачає попередній етап серії «мозкових штурмів», де жителі відповідної громади подають свої ідеї щодо головних потреб міста та обирають волонтерів-делегатів, які опрацьовують подані пропозиції, встановлюючи пріоритетність ідей, та розробляють остаточні варіанти проектів для голосування. Результатами запровадження БУ у США стали: збільшення зацікавленості громадян у питаннях розвитку міста; поява нових лідерів спільнот; зміцнення взаємовідносин між урядом, організаціями та містянами; прозоре та більш ефективне управління грошовими коштами тощо. У свою чергу, БУ Канади представлений консультативною моделлю: за допомогою інтерактивної системи громадяни пропонують зниження або підвищення обсягів витрат за окремими бюджетними статтями [6].

Для Німеччини БУ не є інструментом прямої демократії, адже остаточне рішення про реалізацію пропозицій ухвалюється відповідними органами місцевої влади, однак, він розширює можливості участі та права мешканців. Процес БУ в країні містить три етапи: 1) інформування (відбувається інформування та заохочення жителів до процесу БУ); 2) консультування (жителі подають власні ідеї, вносять пропозиції щодо планування бюджету та надають відгуки на існуючі пропозиції); та 3) підзвітність (відбувається звітування осіб, що приймають рішення, та адміністраторів про результати процесу БУ, а також пояснення вибору проектів, що будуть реалізовані) [8].

Характерною особливістю проектів БУ у Польщі є відсутність поділу поданих проектів за категоріями, однак, вони поділяються на загальноміські, локальні та змішані. У Польщі не існує закону, що зобов'язує муніципалітети впроваджувати БУ, тому регулювання БУ відбувається на базі нормативно-правових актів місцевого самоврядування відповідного міста [3]. Внаслідок відсутності єдиних встановлених правил, БУ у Польщі набуває форми суспільного договору між жителями та органами місцевого самоврядування. При цьому усі проекти БУ мають відповідати плану стратегічного розвитку міста, входити до його компетенцій, вартість проекту не може перевищувати відведену на його реалізацію суму, імплементація проекту можлива лише на території відповідного міста тощо [3]. Наслідками впровадження БУ в Польщі є підвищення рівня громадянської освіти; зменшення відстані між органами влади та мешканцями; підвищення соціальної активності населення; виявлення нових громадських лідерів, які здійснюють контролюючу функцію та співпрацюють з органами влади; реалізація необхідних проектів для розвитку міста; об'єднання громадян заради реалізації проектів; зростання прозорості роботи державної адміністрації, що підвищує рівень довіри мешканців до представників місцевої влади тощо [3].

Для України пілотне запровадження БУ розпочалося у 2015 р., а вже станом на кінець 2017 року більше, ніж 32 міста України вже використовували цей інструмент. Особливістю вітчизняних БУ є те, що кожний населений пункт самостійно визначає обсяги грошових коштів, які виділяються ним на реалізацію БУ. Оскільки для України БУ є новим явищем у демократичній практиці міст, то під час проведення процесу БУ виникає ряд непорозумінь [2] як серед населення, так і серед органів влади, пов'язаних з технічними проблемами та труднощами проведення процесу голосування. Крім того, на початкових етапах впровадження БУ рівень довіри громади до представників органів влади є низьким. Як наслідок, процес впровадження БУ в містах України вимагає додаткового часу та зусиль, залучення додаткових грошових витрат, визначення осіб, які будуть займатись процесом БУ; виникає необхідність узгодження БУ з іншими заходами та подіями, що заплановані у місті. До того ж, є загроза виникнення прихованого ризику домінування певних представницьких груп, які лобіюють інтереси зацікавлених осіб. Зазначені проблеми, однак, можуть бути успішно вирішені за рахунок об'єднання зусиль місцевої громади.

Таким чином, як показує закордонний та вітчизняний досвід щодо впровадження механізмів БУ на місцевому рівні, загалом БУ є ефективним сучасним інструментом для покращення взаємовідносин між представниками місцевої влади та громадою. Він сприяє зростанню рівня життя на певній території; підвищує активність громадян у демократичному житті суспільства; залучає населення до процесу прийняття рішень щодо розподілу частки місцевого бюджету тощо.

(Публікація містить результати досліджень, виконаних в рамках виконання держбюджетної теми № 53.14.01-01.18/20.3Ф «Розроблення фундаментальних основ відтворювального механізму соціально-економічного розвитку в ході Третьої промислової революції»)

Література

1. Балужева, Е. Бюджет участия [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://i.factor.ua/journals/bb/2017/august/issue-31/article-29983.html>. (Актуально на 23.02.2018 р.).
2. Белец, Ж. А. Партиципаторне бюджетування як інноваційний демократичний інструмент участі громадян в управлінні справами територіальних громад [Електронний ресурс] / Ж. А. Белец. – Режим доступу : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?c21com=2&i21dbn=ujrn&p21dbn=ujrn&image_file_download=1&image_file_name=pdf/ttpdu_2016_1_21.pdf. (Актуально на 23.02.2018 р.).
3. Бюджет участі: історія і польський досвід. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.urbanua.org/dosvid/zakordonni-pryklady/141>. (Актуально на 23.02.2018 р.).
4. Васильєва, Н. В. Залучення громадськості в українських містах (на прикладі бюджету участі) [Електронний ресурс] / Н. В. Васильєва. – Режим доступу:

- <https://cyberleninka.ru/article/n/vovlechenie-grazhdanskogo-obschestva-v-ukrain-skih-gorodah-na-primere-byudzheta-uchastiya.pdf>. (Актуально на 23.02.2018 р.).
5. Громадський проект. Бюджет участі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pb.smr.gov.ua/about>. (Актуально на 23.02.2018 р.).
 6. Кто заберет деньги у Кернеса: как в Харькове внедряют «Бюджет участия» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://politeka.net/reading/541900-kto-zaberet-dengi-u-kernesa-kak-v-harkove-vnedryayut-byudzheta-uchastiya/>. (Актуально на 23.02.2018 р.).
 7. Briefing. Participatory budgeting. An innovative approach [Electronic resource]. – Accessed mode: <http://www.gianlucasgueo.it/wp-content/uploads/2017/02/Participatory-Budgeting.-An-innovative-approach.pdf>. (Available at 23.02.2018).
 8. Ruesch, M. A. Participatory Budgeting in Germany: Citizens as Consultants. Participatory Budgeting in Germany: Citizens as Consultants / M. A. Ruesch, M. Wagner. [Electronic resource]. – Accessed mode: http://buengerhaushalt.org/sites/default/files/German_PB_final_engl1.pdf#overlay-context=en/start. (Available at 23.02.2018).

*Феднов П. Ю.,
магістрант,*

ПВНЗ «Київський університет культури»

Пилипів В. І.,

*кандидат історичних наук, доцент,
ректор ПВНЗ «Київський університет культури»*

ПОНЯТТЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Національна безпека України забезпечується шляхом проведення виваженої державної політики відповідно до прийнятих (затверджених) в установленому порядку загальнодержавних та галузевих концепцій, доктрин, стратегій та програм, у політичній, економічній, соціальній, військовій, екологічній, науково технологічній, інформаційній та інших сферах, а вибір конкретних засобів і шляхів її забезпечення обумовлюється необхідністю своєчасного вжиття заходів, адекватних характеру і масштабам загроз національним інтересам.

Тому, першоосновою інтересу є потреби розвитку та безпеки суспільства і держави. За своєю суттю та спрямованістю вони зорієнтовані на забезпечення виживання та прогресивного розвитку й тією чи іншою мірою лідерства особи, суспільства, держави. Тільки через призму їх реалізації та захисту можуть та повинні розглядатися всі проблеми пов'язані із забезпеченням національної безпеки.

Для повного та всебічного визначення поняття національної безпеки необхідно зрозуміти що саме може становити або може бути небезпекою. Щодо дефініції «небезпека» то вона є суб'єктною формою оцінки дії (події, явища, процесу тощо), яка ідентифікується (сприймається, оцінюється) суб'єктом як заперечення його природного існування (буття). Отже, по своєму об'єктивному змісту небезпекою є заперечення власного буття суб'єкта. Відтак вищевказана

**«ЕКОНОМІКА І КУЛЬТУРА УКРАЇНИ
В СВІТОВИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ:
ПОЗИЦІОНУВАННЯ І РЕАЛІЇ»**

**ІІІ МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

21-22 березня 2018 року

Тези доповідей

Частина 5

Відповідальний редактор: Верезомська І.Г.

Редактор: Тімофєєва К.О.

Комп'ютерне забезпечення: Добровольський В.В.

Комп'ютерна верстка: Кулинич І.В.

Підписано до друку 12. 03. 2018

Формат 70x100/16.

Друк офсетний. Наклад 300 прим.

Ум. друк. арк. 15,9. Обл. вид. арк. 18,2

Замовлення № 3297.

Видавничий центр КНУКіМ

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК №4776 від 09.10.2014.